

Popis pracovního postupu jako slohová práce

S postupy zapsanými přirozeným jazykem se v životě setkáváme nejčastěji, a to nejen jako jejich vykonavatel, ale také jako jejich tvůrce.

Postup návodový může být doplňován i o prvky popisné a informační a může rovněž přecházet ve výklad s rostoucí odborností. Vlastností textu má být srozumitelnost, explicitnost, kompletnost a souvislost (časová a logická návaznost). Jedná se o text kohezní (soudržný), sukcesivní a spíše explikativní, i když jde v podstatě o enumeraci (výčet) dílčích činností. Instrukce musejí být spojeny „záměrem autora, cílem textu, jedním tématem a progresivní časovou perspektivou“.

Útvar návodového postupu je návod a jeho různé druhy. Návod se však převážně považuje za slohový útvar (jako dynamizovaný popis pracovního postupu) slohového postupu popisného.

Popis pracovního postupu se vyznačuje přesným a výstižným vyjadřováním a přehledností. K přesnému vyjadřování přispívají především zejména odborné názvy (termíny). Jednotlivé činnosti (fáze postupu) jsou zachyceny v přesné časové posloupnosti.

Jak vypadá kvalitní popis pracovního postupu přirozeným jazykem, co by mělo být součástí dobrého návodu a co je nutno dodržet?

Na co si dát pozor:

- Jazyková správnost. Pokud je něco česky, je šance, že to má jasně daný význam (na kterém se všichni shodnou). Pokud něco není česky, nemá to význam žádný, i kdyby se všichni shodli na tom, co tím asi autor myslel a jaký je nejpravděpodobnější význam daného slova.
- Instrukce musí být poznat jako instrukce.
- Instrukce musí být popsány dost podrobně, aby bylo jasné, co a jak dělat.
- Všechna neznámá slova, termíny a podobně musí být jasně a jednoznačně vysvětlena.
- Jasná návaznost instrukcí („co dělat dál“); zejména u rozhodování je nutno pokrýt všechny alternativy.
- Při opakovaném provádění instrukcí musí být jasné, které instrukce se opakují a za jakých podmínek.
- Pokud postup nekončí na konci popisu, je třeba konec výslovně sdělit.
- Pokrytí všech očekávaných eventualit (co je či není očekáváno, je vhodné vypsát už u pracovních podmínek).

Pracovní postup

- Vystihuje činnost, jak její jednotlivé části následují za sebou v logicky stanoveném pořadí, v časové posloupnosti
- Srozumitelnosti napomáhají nákresy, obrázky
- Návod, jak zacházet s nějakým strojem, jak ho uvést do chodu
- Výroba nebo oprava nějakého předmětu
- Kuchařský recept

Jazykové prostředky

- Odborné výrazy
- Výrazy bez citového zabarvení
- Dějová slovesa, časová příslovce
- Podstatná jména slovesná
- Jednoduché věty, vedlejší věty časové, účelové